

Hea klient!

Õnnitlen kõiki piimaveisekasvatatajaid 2005. aastal saavutatud rekordite puhul: keskmine piimatoodang 6509 kg, kõrgeim päevalüps 76,8 kg. Kõigi aegade parimad tulemused saavutati ka tõugude lühikes. 2005. aasta keskmised toodangud on järgmised: eesti holsteini tõul 6722 kg, eesti punasel tõul 5962 kg ja eesti maatõul 4524 kg.

Meeldiv on asjaolu, et rekordite kõrval pööratakse aasta-aastalt rohkem tähelepanu inimestele, kelle töö on toonud sellised tulemused. Näitena saab tuua 2005. aasta parimad piimakarjakasvatatajad (perekond Soosalu, Avo Mölder), 2005. aasta seakasvatatajad (Eva Kõomägi, Toomas Puppert) ning loomulikult Aasta Põllumees 2005 – Arvo Kuutok.

Sarnaselt Jõudluskontrolli Keskuse arendusmeelseima kliendi (Marko Sildnik 2005. aastal) auhinnale on paljudel ettevõtetel oma tunnustamismeetodid. Lisaks tehtud töö väärtustamisele pean oluliseks ka seda, et tunnustamisega kaasneb teatav kogemuste jagamine.

Loodan, et ka Jõudluskontrolli Keskus on suutnud kahe aasta jooksul, mil JKK Sõnumid on ilmunud, pakkuda kasulikku lugemist. Me ei ole võtnud eesmärgiks kirjutada loomakasvatusest laiemalt või jagada kellegi positiivseid / negatiivseid kogemusi. Meie eesmärgiks on olnud kirjutada ülevaatlikult Jõudluskontrolli Keskuses toimuvast, juhtida lugeja tähelepanu mingile konkreetsele teemale või probleemile. Loodan, et oleme oma eesmärgi täitnud ning igapäevasele tööle vahelduseks lugemist pakkunud.

Ärge unustage, et naer on terviseks ja millal veel naerda kui mitte naljakuul.

Head lugemist!

Kaivo Ilves
Jõudluskontrolli Keskuse direktor

Uudised**Possu on nüüd igal JKK kliendist seakasvatatajal**

2005. aastaga jäi selja taha projekt „Üleminek db-Planerilt Possule“. Esimesed koolitused korraldati farmidele, kellel olid tekkinud ületamatud vastuolud kaasaegsete arvutite ja DOS keskkonnas töötava db-Planeri vahel. Iga koolituse järgselt toimus programmi trükiste koostamine tulenevalt iga farmi vajadusest. Possu suureks eeliseks võrreldes db-Planeriga on tema pideva arendamise võimalus vastavalt toimuvatele muudatustele.

2005. aasta parimad piimakarjakasvatatajad

Alates 2001. aastast annab Maaelu Edendamise Sihtasutus Jõudluskontrolli Keskuse andmetel ja koostöös Eesti Tõuloomakasvatatajate Ühistu, Eesti Maaülikooli Veterinaarmeditsiini ja loomakasvatuse instituudi ning Veterinaar- ja Toiduametiga välja aunimetust “Parim piimakarjakasvatataja”. Tiitel antakse välja kahes grupis ning valik tehakse lähtuvalt rasva- ja valgutoodangust, arvestades

2005. aasta kokkuvõtted

Piimaveiste jõudluskontrolli iseloomustab 2005. aastal piimatoodangu jätkuv kasv ja karjade arvu vähenemine. Jõudluskontrollis oli 01.01.2006 seisuga 101 285 lehma. Karjade arv on aasta jooksul märgatavalt vähenenud – 431 karja võrra. Seoses jõudluskontrolli lõpetamisega väikestes karjades on keskmine lehmade arv karjas suurenenud 49,7 lehmanti. Aastalehma kohta saadi juba 6509 kg piima – võrreldes 2004. aastaga 454 kg rohkem. Lea Puuri Õunapuu talu püstitas taas piimatoodangu rekordi: 32 aastalehma lüpsid 11 325 kg. Üle 100 aastalehmaga karjadest on jätkuvalt suurima toodanguga Põlva Agro OÜ kari, kus saadi keskmiselt 10 633 kg piima. Läbi aegade rekordtoodangu saavutas Põlva Agro OÜ lehm Rallu, kelle piimatoodang oli 15 783 kg piima. Ka eesti punasel tõul paranes vastav rekord: Põlva Agro OÜ lehm Minna toodang oli 14 198 kg.

nõuet, et tiitli saaja ei tohi olla saanud aunimetust viie aasta jooksul. 2005. aasta parimate piimakarjakasvatatajate tiitlid pälvisid: 21-100 lehmaga grupis **Priit Soosalu Lääne-Virumaalt**, kelle karjas oli 28 lehma, nende keskmine piimatoodang oli 9417 kg ja rasva- ja valgutoodang 663 kg. Üle 100 lehmaga grupis **Avo Mölder ASist Tartu Agro**, kelle karjas oli 1159 lehma, keskmine toodang 8867 kg ja rasva- ja valgutoodang 691 kg.

Täiendused piimaveiste jõudluskontrolli meetodikas

Piimaveiste jõudluskontrolli läbi viimise meetodika punkt 5.8 reguleerib JKK poolt lehma kinnijätmist madala kontrollpäeva toodangu puhul: kui lehma kontrollpäeva toodang on väiksem kui 3kg, siis lehma laktatsioon lõpetatakse ja lehmale registreeritakse kinnijätt antud kontrollpäevale järgneval päeval. Laktatsiooni ei lõpetata, kui toodangu andmetega esitatakse märgi “haige” või poegimisest on möödunud vähem kui 240 päeva. Täiendus on kooskõlas ICARi reeglitega ning hakkab kehtima aprillist 2006.

Sigade jõudluskontrolli iseloomustab 2005. aastal kaks märksõna – rohked uuendused süsteemi arendamisel ja stabiilsus statistilistes andmetes. Uuendustena tuleb märkida seemendusjaamas ja farmides kasutatava tarkvara programmi Possu rakendamist ja valgete tõugude geneetilise hindamise süvaanalüüsi läbiviimist. Jõudluskontrollis oli 01.01.2006 seisuga 16 752 põhikarja looma. Arv on vähenenud 183 looma võrra, millest 138 on kuldid. Emiste keskmine viljakus oli 10,6 põrsast pesakonnas, millest võõrutati 9,2. Imikpõrsaid hukkus 12,6%. Aastaemise kohta saadi pesakonnas 24,5 ja võõrutati 19,7 põrsast. Keskmine imetamisperiood oli 31 päeva. Viljakamad emised olid Ermo Sepa talus, kus aastaemise kohta saadi 25,8 elusalt sündinud põrsast. Talle järgnesid AS Rey (25,7) ja OÜ Hinna Seafarm (25,5). Kõige rohkem põrsaid võõrutati aastaemise kohta OÜs Pihlaka Farm (25,0), järgnesid OÜ Hinna Seafarm (22,3), OÜ ESTPIG ja AS Rey (22,2).

ICARi juhatus liikmed külastasid JKKd

Eelmises numbris kirjutasime, et Jõudluskontrolli Keskus (JKK) taotleb ICARi eritempli kasutamise õigust ja seoses sellega külastavad Eestit ICARi juhatus liikmed Andrea Rosati ja Frank Armitage. Selles numbris saame veebruaris toimunud külastusest teha kokkuvõtteid.

Külastus kestis kaks päeva – 9. ja 10. veebruar. Esimesel päeval vaatasime JKKs toimuvat ja Haage Agro OÜs kontroll-lüpsi teostamist ning teisel päeval külastasime kahte farmi – Põlva Agro OÜ ja Soone Farm OÜ.

Külaliste sooviks oli tutvuda järgmiste teemadega: loomade identifitseerimine, kontroll-lüpsi teostamine, piimalabor, piimameetrite kontrollimine, andmete sisestamine ja töötlemine, andmete säilitamine, trükised, geneetiline hindamine, assistentide koolitamine ning järelkontrollid.

Loomade identifitseerimine on Eestis korraldatud Euroopa Liidu nõuete kohaselt ja siin ei saanud meil puudu jääda olla.

Kontroll-lüpsi teostamist näitasime Haage Agro OÜs ning ka siin toimus kõik vastavalt ICARi reeglitele.

JKK piimalaboris näitasime kõike, mis on seotud igapäevase tööga – alustades proovide kokkuveost ja lõpetades kvaliteedisüsteemiga. Üldjoontes jäid nad töökorraldusega rahule, ka piimameetrite testimise osas ei olnud meile etteheiteid.

Andmete sisestamine, töötlemine ning andmete säilitamine toimub JKKs vastavalt rahvusvahelistele reeglitele. Andmete sisestamisel võib 100% täpsuse saavutamiseks kasutada topeltsisestust, kuid seda peetakse jõudluskontrolli süsteemides väga kalliks lahenduseks. JKKs on andmete sisestamisel rakendatud süsteem, kus vea ohu korral ilmuvad ekraanile hoiatused, mis nõuavad andmete kontrollimist. Andmete töötlemine toimub meil vastavalt ICARi reeglitele ning andmete säilitamine nii JKKs kui ka pangas rahuldab kõik nõudmised. Andmetöötluse osas kiideti JKKs loodud internetiprogrammi Vissuke.

Geneetiline hindamine on Eestis kooskõlas Interbulli reeglitega ja selle teema juures toimus pigem arutelu, et kuidas rahvusvahelist hindamist paremini korraldada.

Jõudlusandmete kogujate ehk kontrollassistendite koolitamine ja järelkontrollide läbiviimine oli külalistele üks huvipakkuvamaid teemasid, sest B-kontroll (jõudluskontrolli viib läbi loomaomanik või tema poolt volitatud isik ehk loomaomanik määrab ära andmete täpsuse) ei ole väga levinud. Assistentide koolitamisega jäädi väga rahule ja kiideti meie atesteerimise süsteemi. Kuna oma järelkontrollide valimi tegemise süsteemi oleme aasta-aastalt täiustanud, siis täna toimiv süsteem peaks päris ilusasti probleemsed kohad välja tooma. Kui külalised küsisid arvamust B-kontrolli usaldusväärsuse kohta, siis minu vastus oli küll väga lihtne: Iga tootja teeb jõudluskontrolli oma karja tulemuste parandamiseks ja teadlikult valetades petetakse ju ennast.

Teisel päeval külastasime osaihinguid Põlva Agro ja Soone Farm, kus külalistel oli võimalus näha tööd farmis ning vestluste käigus saada ülevaade ka meie piimatootmise olukorrast.

Suur tänu vastuvõtjatele: Haage Agro OÜ, Põlva Agro OÜ ja Soone Farm OÜ.

Kas me siis saime õiguse eritemplit kasutada? Ametlik otsus eritempli kasutamise kohta tehakse ICARi juhatuses ning otsusest antakse ametlikult teada juuni alguses.

Suur tänu kõigile, et olete panustanud jõudluskontrolli süsteemi arendamisse!

Kaivo Ilves
Direktor

Sigade jõudluskontrollist 2005. aastal

Sigade jõudlusandmete kogumises on 2005. aastal olnud mitmeid suuri muudatusi. Üheks olulisemaks võib nimetada eesti keelse jõudlusandmete kogumise programmi kasutusele võtmist sigade jõudlusandmete kogumiseks. Projekt tarkvara programmeerimiseks algatati Jõudluskontrolli Keskuses neli aastat tagasi. 2001. aasta lõpuks valmis farmi spetsialistide, aretusühistu ja JKK töötajate koostöö tulemusena mahukas analüüs selle kohta, mida peab programm sisaldama. Programm sai nimeks Possu. Lõplik üleminek uuele tarkvarale toimus 2005. aasta jooksul.

Possu programm on positiivselt mõjunud jõudlusandmete kvaliteedile, eriti just loomade põlvnemisandmete osas. Sigade müümisel või üleviimisel ühest farmist teise liiguvad sigade põlvnemisandmed Possu programmide vahel nüüd elektrooniliselt. See hoiab kokku spetsialistide aega, vähendab käsitsi sisestatavate andmete hulka ja muudab põlvnemisandmed kvaliteetsemaks. Positiivseks tuleb lugeda kindlasti ka seda, et senised db-Planeri tootmisversiooni kasutajad said programmi, millesse saab sisestada testiandmeid ja mis kontrollib sea põlvnemisandmete õigsust vanemate järgi. See omakorda vähendab sisestamisvigu.

2005. aastasse jääb ka valget tõugu sigade geneetilise hindamismetoodika põhjaliku analüüsi läbiviimine. Tulemused näitasid, et metoodikat on vaja muuta. Uus hindamismetoodika esitati Eesti Tõusigade Aretusühistu (ETSAÜ) nõukogule kinnitamiseks 25. oktoobril. Uue metoodika alusel moodustab J_SAVist peki aretusväärtus 30%, seljalihase aretusväärtus 30% ja juurdekasvu aretusväärtus 40%. Eelmises metoodikas olid vastavad osakaalud 84%, 2% ja 14%. Uus metoodika hakkas kehtima 1. jaanuaril 2006. Endise metoodika alusel hinnatud üldindeksid viidi aasta alguse seisuga vastavusse uue metoodikaga.

Kolmanda uuendusena tuleb märkida seemendusjaama tarkvara programmeerimist ja rakendamist ETSAÜ Tartu seemendusjaamas. Tänu seemendusjaama Possule on andmevahetus seemendusjaama ja Jõudluskontrolli Keskuse vahel muutunud kiiremaks ja kvaliteetsemaks. Seemendusjaama töötajad saavad programmist päevakohast informatsiooni seemenduskultide ja sperma kvaliteedi kohta. Positiivseks tuleb lugeda ka seemendusjaama ostetud kultide põlvnemisandmete sisestamist seemendusjaama Possusse elektrooniliselt, mis on kiire ja välistab vead põlvnemisandmetes.

Noorsigade lihaomaduste hindamiseks lisandus T-indeks, mis on analoogne Soome T-indeksiga ja annab võimaluse Eestis testitud sigade võrdlemiseks Soomes testitud sigadega. T-indeks arvutatakse sea pekipaksuse ja juurdekasvu järgi. Nimetatud indeks on loomade karjasiseseks võrdlemiseks ja jäi erinevates farmides vahemikku 98,6 – 108,8.

Eestis on jõudluskontrollis 46,4 % põhikarja sigadest, kes paiknesid 44 seakarjas.

Sigade arv Eestis* ja jõudluskontrollis

Grupp	31.12.04	31.12.05
Kuldid (Eesti)	1 200	1 200
Emised (Eesti)	34 700	34 900
Sead kokku (Eesti)	340 100	351 600
Kuldid ja emised (jõudluskontrollis)	16 935	16 752

* sigade arvu aluseks on Statistikaameti loomakasvatuse aruanne

Jõudluskontrolli andmetel jätkub tendents karjade suurenemisele. Aastaga suurenes keskmine emiste ja kultide arv karjas 84 looma võrra ja oli aasta lõpus 380 siga. Suurte karjade (emiste arvuga üle 400) osatähtsus moodustas 25% karjade üldarvust. Nendesse karjadesse kuulus 53,2% kõikidest jõudluskontrollis olevatest emistest.

Statistikaameti andmetel suurenes sigade arv Eestis aastaga 3%. Maakonniti on rohkem sigu Lääne-Viru, Jõgeva ja Harju maakonnas. Jõudluskontrollis oli kõige rohkem sigu Lääne-Viru maakonna karjades (3154 looma). Üle 2000 põhikarja sea oli veel Rapla, Saare ja Jõgeva maakonna karjades. Jõudluskontrollis ei ole ühtegi seakarja Hiiu ja Ida-Viru maakonnast. Ka Statistikaameti andmetel on nendes piirkondades sigade arv väga väike.

Jõudlustulemusi iseloomustab üldiselt stabiilsus näitajates ja tulemused on suhteliselt sarnased 2004. aasta tulemustega. 2005. aasta jõudlusnäitajad avaldatakse üksikasjalikult Eesti jõudluskontrolli aastaraamatus. Eriti hästi väljendub 2005. aasta tulemustes esimese põlvkonna ristandemiste (LxY, YxL) suurem viljakus võrreldes teiste tõugudega. Siit soovitus majandustulemuste parandamiseks kõikidele aretajatele – konsulteerige ETSAÜ konsulendiga, vaadake igas karjas kriitilise pilguga üle emiste tõuline koosseis ja kalkuleerige minimaalne puhtatõuliste emiste vajadus.

Keskmine imetamisperioodi pikkus oli 31 päeva. Selle näitaja juures teeb rõõmu asjaolu, et jäänud on ainult kuus farmi, kus imetamisperioodi pikkus on üle 40 päeva. Samal ajal aga tahaks juhtida tähelepanu **põllumajandusministri määrusele nr. 80** “Nõuded sigade pidamisele ja selleks ettenähtud ruumi või ehitise kohta, sigade suhtes rakendada lubatud veterinaarsete menetluste loetelu ja neid läbiviivad isikud ning nõuded nende menetluste teostamisele ja neid menetlusi teostava isiku ettevalmistusele”. Määruse § 9 lõige 1 **keelab põrsaste võõrutamise nooremalt kui 28 päeva**. Farme, kus keskmine imetamisperioodi pikkus oli väiksem kui 28 päeva, oli kokku kaheksa ja nende farmide arv võrreldes 2004. aastaga suureneb.

Aastate jooksul on vaatluse all olnud ka kunstlik seemendus. Kultide arv jõudluskontrollis vähenes aasta jooksul 138 looma võrra, emiseid on vähem ainult 45 looma võrra. Kultide arvu vähenemine karjades on suurendanud kunstlikult seemendatud emiste osatähtsust 41%ni. Näitaja on olnud mitmeid aastaid tõusva trendiga, mis omakorda nõuab aretusühistu spetsialistidelt väga põhjalikku tööd kultide valikul seemendusjaama. Jälgida tuleb mitmeid näitajaid – kultide lihaomadusi, viljakust ja sugulust. Suguluspaarituse vältimiseks farmides on soovitatav kasutada paaridevaliku programmi JKK koduleheküljelt, mis kajastab ka jõudluse ja viljakuse aretusväärtusi.

Aktiivsete kultide aretusväärtuste võrdlus 16.03.06

Grupp	J_SAV	V_SAV
ETSAÜ seemendusjaam	115,6	98,2
maatõugu loomade keskmine Eestis	109,4	102,1
suurt valget tõugu loomade keskmine Eestis	106,4	100,7

2005. a lõpu seisuga jäi karjas olevate loomade jõudluse suhteline aretusväärtus erinevates farmides vahemikku 112,6 – 130,7, viljakuse suhteline aretusväärtus aga vahemikku 95,6 – 106,2. Emiste karjasiseseks võrdlemiseks kasutatav toodnguindeks jäi vahemikku 14,4 – 25,5.

Küllli Kersten
Sigade jõudluskontrolli
sektori juhataja

Possu tugiteenus ja litsentsid

Jõudluskontrolli Keskus teavitas 2004. aasta lõpus koos jõudluskontrolli lepingute uuendamisega, et seoses Possule üleminekuga lisandub 2006. a jõudluskontrolli hinnale arendustasu. Tänaoleks oleme arendustasu nimetanud ümber tugiteenuseks.

Tugiteenuse raames on kliendil võimalik saada igakülgselt abi, mis puudutab Possu seadistamist, kasutamist, kasutamisel tekkinud probleeme, vigu andmetes või programmis. Tugiteenuse raames on kõik Possu uuendused tasuta. Tugiteenus on kohustuslik kõikidele jõudluskontrolli klientidele ja ka mittejõudluskontrolli tegijatele, kes kasutavad Possut esimest aastat.

Tugiteenuse maksumus moodustab 20% farmi litsentsi hinnast. Farmi litsentsi hind sõltub farmi suurusest ja soovitatavast Possu funktsionaalsusest: 5000 krooni + (10 x max põhikarja loomade arv). Litsents määrab Possusse sisestatavate aktiivsete põhikarjaloomade maksimaalse arvu.

Praegustel Possu kasutajatel on litsents 2006. aastaks juba olemas ja juurde maksta midagi ei pea. Litsentsid vaadatakse uuesti üle 2007. aastaks.

Aprillikuu jooksul väljastatakse arved 2006. aasta tugiteenuse kohta ja minnakse üle Possu 2. versioonile. Sellega seoses saadame kõigile Possu omanikele CD, millelt leiate Possu 2. versiooni. Uuendamise käigus on võimalik tutvuda Possu kasutamise tingimustega.

Lisaks kasutuslepingule on Possu 2. versioonis tehtud uuendus, mis üritab automaatselt saata sündmusi JKK serverile, kasutades vaikimisi arvuti interneti seadeid. See teeb kasutajale andmete edastuse mugavamaks. Samas jääb tööle ka senine andmete saatmise süsteem.

Merle Kruus
Biomeetria sektori peaspetsialist

Täiendati määrust sigade pidamise kohta

Alates 13. märtsist kehtivad muudatused põllumajandusministri määrmuses “Nõuded sigade pidamisele ja selleks ettenähtud ruumi või ehitise kohta, sigade suhtes rakendada lubatud veterinaarsete menetluste loetelu ja neid läbiviivad isikud ning nõuded nende menetluste teostamisele ja neid menetlusi teostava isiku ettevalmistusele”.

Määruse muutmine on tingitud määruse paremini kooskõlla viimisest Euroopa Liidu Nõukogu direktiiviga 91/630/EMÜ, milles sätestatakse sigade kaitse miinimumnõuded.

Määrust täiendatakse järgmiste lõigetega:

§ 7 lõige 7 – Nooremistel ja emistel peab olema pidev juurdepääs tervele ohutule tuhnimismaterjalile.

§ 7 lõige 8 – Tiinetele nooremistele ja emistele tuleb vajaduse korral teha sise- ja välisparasiitide tõrjet. Enne poegimissulgudesse paigutamist tuleb tiined nooremised ja emised puhastada.

§ 10 lõige 6 – Sigade pidamise ruumis või ehitises peab sigadel olema pidev juurdepääs tervele ohutule tuhnimismaterjalile, mida on piisavas koguses ja mis sobib sigade uudishimu ja tuhnimisvajaduse rahuldamiseks.

§ 16 lõige 6 – Tiinetele nooremistele ja emistele tuleb nälja kustutamiseks ja närimisvajaduse rahuldamiseks anda piisav kogus mahukat või kiudaineterikast sööta ning energiasööta.

§ 17 lõige 3 – Nooremiste ja emiste rühmas pidamise korral tuleb kasutada selliseid söötmise vahendeid ja seadmeid, mille puhul on tagatud, et iga siga saab piisaval hulgal sööta.

§ 7 lõiget 7 peab täitma alates 2013. aasta 1. jaanuarist, ülejäänud täiendusi peab täitma alates 13. märtsist 2006.

JKK oma jogurt

Koostöös mitme Eesti juhtiva piima-tööstuse toiduanete tehnoloogidega on JKKs välja töötatud eriti hästi säiliva jogurti retsept. Toote juurutamise tingis ühelt poolt vajadus ratsionaalselt ära kasutada analüüsitud piimaproovide jäägid ning teiselt poolt antud nn nišitoote puudumine Eesti piimatoodete turul. Nimelt on edaspidi lisaks erinevaid biobaktereid ja laktobatsille sisaldavatele toodetele võimalik kauplustest osta ka piimatoodet, mis sisaldab piisavas koguses inimesele vajalikke säilitusaineid. Konkreetsemalt tagab jogurti praktiliselt lõpmatu säilivuse *bronopol*, mida lisatakse toorainele juba tootmistsükli esimeses osas. Kindlasti tõstab jogurti pikaajalisust ka asjaolu, et toode on väga omapärase maitsega. Tuleks veel lisada, et kuigi uue jogurti maitseomadused jätvavad hetkel veel soovida, on siiski tegemist ilmselt ühe ilusamat värvi jogurtiga.

Uut jogurtit hakatakse villima kasutatud ja pestud piimaproovi pudelitesse. Koos taaraga hakkab JKK jogurt maksma umbes 4 krooni pudel, seejuures taara hind moodustab kogu toote hinnast 85%. Taara tagasiostmise osas käivad hetkel läbirääkimised suuremate taarapunktidega.

Otsige meie jogurtit hästivarustatud toidupoodidest juba aprillis!

Kalender

Aprill – ilmub Eesti jõudluskontrolli aastaraamat 2005

20-22. aprill – Maamess 2006

15. juuni – Saarte Viss

20. juuni – eesti punase tõu Viss

Uus töötaja

Alates 24. aprillist töötab meil IT tehnilise teeninduse spetsialistina Indrek Kanep.

JKK 2005. aasta arvudes

• JKK andmebaasis oli 31.12.2005 seisuga 134 281 sea, 2 328 004 veise ja 578 kitsse andmed.

• 2005. aastal sisestati JKKs 1 283 918 piimaveiste sündmust ja loomaomanikud sisestasid elektrooniliselt 108 634 sündmust.

• Sigade andmebaasi sisestati 2005. aastal 158 826 põlvnemise ja toodangu kirjet.

• 31.12.2005 seisuga oli programmi Vissuke kasutajaid 474.

• Sigade jõudluskontrolli alustati ühel ja lõpetati kaheksal korral.

• Piimaveiste jõudluskontrolli alustati 27 ja lõpetati 455 korral.

• Lihaveiste jõudluskontrolli alustati 41 ja lõpetati 57 korral.

• Toimus seitse programmi Possu grupikoolitust ja kahes farmis ka individuaalõpe.

• Korraldati 18 infopäeva klientidele.

• Anti välja 59 jõudlusandmete koguja tunnistust.

• Viidi läbi 1004 karjakülastust ning teostati 185 järelkontroll-lüpsi (millest 136 olid esmakordsed ning 49 teist-kordsed).

• JKK piimalaboris analüüsiti 2005. aastal 1,07 miljonit piimaproovi, mis on 89 tuhat piimaproovi kuus. Liitritesse ümberarvutatuna teeb see 3600 liitrit piima kuus.

• JKK piimaproovide kogumise auto läbib iga kuu 320 piimaproovi kogumise punkti. Piimaringide pikkus kokku on 10 720 kilomeetrit. 2005. aastal läbiti piimaproovide kogumisel ca 145 tuhat kilomeetrit, mis oleks ligikaudu 3,6 tiiru ümber maakera.

• Piimaproovide laborisse jõudmisest kuni vastuste postitamiseni kulus 2005. aastal keskmiselt kaks päeva.

• 2005. aastal müüdi 106 127 veiste, 25 451 lamba, 8597 sigade, 927 kitsede kõrvamarki ning 18 052 veiste, 1196 lammaste, 64 kitsede asenduskõrvamarki.

Tööjuubelid

17.04.2006 Aivar Annamaa – 5

24.05.2006 Oles Hagel – 30

01.06.2006 Veera Püttsepp – 25

www.jkkeskus.ee
keskus@jkkeskus.ee

Jõudluskontrolli Keskus
Estonian Animal Recording Centre

Kreutzwaldi 48A, Tartu 50094

Tel 738 7700

Faks 738 7702

Piimaveiste ja kitsede jõudluskontrolli alane nõustamine	738 7738
Sigade jõudluskontrolli alane nõustamine	738 7765
Kõrvamärkide müük	738 7762
Järvamaa klienditeenindaja	738 7751
Harju-, Hiiu-, Ida-Viru-, Jõgeva-, Valga-, Võrumaa klienditeenindaja	738 7752
Lääne-, Põlva-, Rapla-, Tartu- ja Viljandimaa klienditeenindaja	738 7753
Lääne-Viru, Pärnu-, Saaremaa klienditeenindaja	738 7754
Põlvnemisandmed (veised)	738 7756
Geneetiline hindamine (veised)	738 7731
Geneetiline hindamine (sead)	738 7735
Raamatupidamine	738 7700

Labor

Kreutzwaldi 46, 50094 Tartu	
Tel.	738 7726
Faks	738 7724
Piimameetrite testimine	738 7722
Piimaproovide vastuvõtt	738 7721
Piimaringid	738 7726

Maakondade zootehnikud

Harjumaa	Maire Põhjala	Västriku 2b; Tallinn	tel 655 7250	gsm 516 7886	K 9.00-16.00
Hiiumaa	Ly Kogermann	Mäe 2; Käina	tel 463 1147	gsm 516 7815	E 9.00-14.00
Ida-Võrumaa	Ludmilla Aan	Rakvere 27; Jõhvi		gsm 516 7816	2. ja 4. T 10.00-14.00
Jõgevamaa	Merle Lillik	Ravila 10; Jõgeva	tel 776 0048	gsm 516 7868	E 9.00-15.00; K 9.00-12.00
Järvamaa	Anne Rosenberg	Prääma küla; Paide vald	tel 385 0286	gsm 510 3312	E 9.30-12.00; K 9.30-15.00
Lääne-Võrumaa	Ludmilla Aan	Neffi 2; Rakvere	tel 322 7018	gsm 516 7816	E 9.00-14.00
Läänemaa	Maila Kirs	Posti 30; Haapsalu	tel 473 3007	gsm 509 4675	K 9.00-15.00
Põlvamaa	Evi Prins	Puuri tee 1; Põlva	tel 799 3007	gsm 520 6231	K 10.00-13.00
Pärnumaa	Malle Unt	Haapsalu mnt. 86; Pärnu	tel 443 3120	gsm 516 7878	E 10.00-14.00
Raplamaa	Maila Kirs	Kuusiku tee 6; Rapla	tel 485 5673	gsm 509 4675	E 9.00-15.00
Saaremaa	Aarne Põlluäär	Kohtu 10; Kuressaare	tel 453 1352	gsm 517 4320	E 9.00-15.00
Tartumaa	Merle Lillik	Kreutzwaldi 48A-215; Tartu	tel 738 7739	gsm 516 7868	1. ja 3. T 8.00-15.00
Valgamaa	Evi Prins	Lai 19; Valga	tel 764 2995	gsm 520 6231	2. ja 4. E 10.00-13.00
Viljandimaa	Aini Maalmeister	Vabaduse plats 4; Viljandi	tel 433 3713	gsm 524 0147	T 9.00-14.00
Võrumaa	Evi Prins	Liiva 11; Võru	tel 782 1253	gsm 520 6231	R 10.00-13.00